

vertixe 9

15-31.10.2021

vertixesonora.net

PROMOVE:

PATROCINA:

Conscientes da base de poder que impoñen xeografía e historia, dende **Vertixe 9** ofrecemos un espazo sonoro de apertura, un medio para descolonizar a homoxeneización aural practicando fonchos e fendas que desfagan os tapóns auditivos e as prácticas obsoletas.

Cuestionando o dereito á lexitimación, resistindo con forza a tendencia á uniformización e á universalización occidental, abrimos xanelas e operamos buelas que acollan as singularidades nas que reverberan as resonancias do diverso.

Porque fronte ao canon omnisciente e a cultura da exclusión apostamos polas mentes abertas, o traballo entre iguais, os oídos curiosos e atentos, e as intuicións organizadas e astutas coa parcialidade coma condición de ser.

Renovando os votos de liberdade, independencia e compromiso coa excelencia que asumimos na nosa fundación, e co obxectivo de imprimir un salto de confianza e calidade aceptamos con moita alegría e responsabilidade o convite da **ISCM – International Society for Contemporary Music**, organizadora dos **World Music Days** para recuperar a desaparecida **ISCM – España**, a sección española da institución. Recoñecemento a dez anos de traballo entusiasta cunha vocación irrenunciable pola nova música, dende unha institución centenaria, celebrará seu **100 aniversario** o vindeiro ano na dobre sede de **Johannesburgo** e **Soweto** nunha edición especial en **África** baixo a dirección artística de **Lukas Ligeti**. Unha iniciativa que sitúa a Vertixe Sonora entre os afluentes principais de **creación e promoción do patrimonio musical internacional** –moitas das grandes personalidades da música do pasado século (Schönberg, Berg, Webern, Bartók, Stravinsky, Ligeti, Varèse, Nono, Lachemann, Schnebel, Boulanger, Saariaho, etc.) estiveron vinculados dun xeito ou outro a esta institución.

Serán **oito concertos e dezasete estreas mundiais** de outros tantos compositores e compositoras de todo o mundo na segunda quincena de outubro. Comezamos o sábado 16 ás 17h. na IGREXA CONVENTUAL DE SAN FRANCISCO en Pontevedra con UMS'n JIP, dúo suízo formado por **Javier Hagen**, contratenor e electrónica e **Ulrike Mayer-Spohn**, frautas de pico e electrónica que presentarán **TRES VOCES** de Morton Feldman. Cecáis sexa **Morton Feldman** (Manhattan, Nova Iorque, 1926 – Buffalo, Nova Iorque, 1987) o compositor máis axeitado para describir este periodo de suspensión temporal que acabamos de vivir durante o confinamento. E probablemente estamos agora en disposición de escoitar as súas paisaxes de sons flotando no baleiro dun xeito diferente. Sons entre o tempo e o espazo, entre a pintura e a música, despoixados dos xestos instrumentais convencionais, dos xiros adquiridos na cultura occidental, nunha dimensión global que sostén os elementos en equilibrio, mantendo esta tensión, ou este estado, á vez conxeadado e en vibración.

Seguimos con tapices sonoros. Elaborados neste caso por tres compositoras e un compositor. Tamén en Pontevedra no EDIFICIO CASTELAO DO MUSEO DE PONTEVEDRA o martes 19 ás 20h. **NOEUD-COL GABBEH**. En persa *gabbeh* significa: natural, cru, intacto, sen cortar. En francés *noeud-col* nó-cela, a mínima estrutura na construción dunha alfombra. As alfombras persas Gabbeh son tecidas tradicionalmente polas mulleres das tribos nómades do suroeste de Irán. En Noeud-col Gabbeh poderemos transitar na escoita a través das catro estreas mundiais escritas para arpa, trompeta,

trompa, violoncello e percusión. Obras que convirten aos instrumentos en autómatas industriais (**Sylvain Marty**, FRANCIA), que nos falan das desinencias do tempo nas lembranzas (**Alysa Aska**, CANADA), das trangresións mor da curiosidade (**Yulan Yu**, CHINA) ou de acenos que convocan a unha danza (**Liao Lin-Ni**, TAIWAN)

O domingo 24 ás 19h. no AUDITORIO DA XUNTA DE GALICIA EN CAMPOLONGO, Pontevedra, **NUBES E NÓMADAS** unha proposta transmedia para ensemble de solistas (6 en vivo, 6 en vídeo) ideada por **Carlos Sandoval** (MÉXICO). Referente na composición con entornos audiovisuais propón unha reflexión sobre a deriva. Combinando música ao vivo con videos dos intérpretes deambulando polas rúas de Pontevedra (o paseo do río Gafos, o skatepark Mollabao, os arcos da rúa de San Bartolomé, os xardíns de Vicenti...) nun proceso que consegue traspasar as fronteiras físicas suliñando a dualidade do real e o virtual. Completa o programa a nova estrea mundial da chinesa **Cong Wei**, na que se fusiona soño e realidade; e a obra *Lilith* de **Yulan YU** (CHINA) na que se confronta a concepción da feminidade en oriente e occidente a través do mito bíblico de Lilith e o pensamento taoísta.

No ESPACIO DE ARTE SVT de Vigo, o martes 26 ás 20h., escoitaremos ao guitarrista Nuno Marques en **SLAPBACK**. Partindo da improvisación descubrirá formatos sonoros que xurden da confrontación con eventos sociais contemporáneos (*Zeitgeist [2]*, **Eric Egan** 2019), coas pinturas rococó de Giovanni Battista Tiepolo (*Clouds*, **Gregor Forbes** 2019), que explora a granulación tímbrica (*11 for Solo Electric Guitar*, **Zachary Seely** 2012) ou mesmo a creación de espazo dende a repetición microtemporal (*Slapback* de **Michael Fiday**, 1997).

O 7 de outubro de 1571 o imperio otomán enfrentouse coa Santa Liga Católica liderada por **Juan de Austria** preto da cidade grega de Náfpakto (Lepanto en italiano). Unha sorte de guerra mundial na época. Alí perdera a mobilidade da súa man dereita con 24 anos **Miguel de Cervantes** feito polo que recibirá seu famoso alcume. Alí tamén atopará inspiración -por que?, unha encomenda?- o arquitecto portugués anónimo que creou o magnífico retablo de *Nosa Señora do Rosario* (absolutamente único pola súa inclusión desa referencia á batalla). O xoves 28 ás 20h. na IGREXA MONACAL CONVENTUAL DE SAN DOMINGOS, Tui, e enmarcada nas actividades que lembran os 450 anos da *Batalla de Lepanto* presentaremos **OFICIO DE ARMAS**. Se **Alberto Carretero** achégase da man de Emilia Pardo Bazán, aos sutís procesos psicolóxicos da sensibilidade feminina en **O encaixe roto**; o compositor serbio **Djordje Markovic** suliña en *Proximidade* aspectos relacionados co ruído e a alienación que pasan inadvertidos na experiencia cotiá. Pola súa banda **Otero Moreira** homenaxea o noso patrimonio natural no seu novo traballo: *Solitarias infindas as sequoias*. Presentamos *Oficio de armas*: o fragor da batalla, a paisaxe calma, e un mundo sen homes; tres imaxes complementarias da guerra e as súas consecuencias. Completa o programa *Point Vermeil (2021)* para violín só e electrónica do grande compositor portugués **Miguel Azguime**

SAÍR [vir] é unha performance concebida e deseñada pola artista sonora e visual **Yana Shliabanska** (UCRANIA) para o panóptico superior do MARCO en Vigo. Activarase en estrea mundial o venres 29 ás 20h. Tres instrumentos melódicos para evocar a historia dos tres heroes ucráinos, homes anónimos, que se mergullaron baixo o reactor nuclear despois da explosión de Chernobyl (Ucráina, 1986) para abrir as válvulas e liberar auga radioactiva. Cecabes nin sequera se percataran da importancia e perigo da súa misión: seguían ordes.

O sábado 30 de outubro, 20.45h. na CONCATEDRAL DE SANTA MARÍA DE VIGO, Vigo, **NOITES BRANCAS**. Afectuoso homenaxe a **Isaura Abelairas** (1951-1921) impulsora e amiga do festival recentemente finada. O programa percorre obras fundamentais da literatura contemporánea para viola sóa levando o instrumento ao límite das súas posibilidades. Un programa articulado a partires da **Sonata para viola An den Gesang Eines Engels (Ao canto dun anxo)** (1955) de **Bernd Alois Zimmermann** (1918-70) unha obra escrita en memoria da súa filla Barbara morta a pouco de nacer que inclúe músicas de **Israel López Estelche** (1983), **Salvatore Sciarrino** (1947), **Francisco Coll** (1985), **Liza Lim** (1966) e a estrea mundial de **Rural Ghost*** de Chapman Welch (1973)

O derradeiro concerto o domingo 31 de outubro ás 19h. no AUDITORIO MARTÍN CÓDAX, Vigo. **TEMPO EXPOSTO E...** presenta catro estreas mundiais de **Ui-Kyung Lee** (Seúl, Corea do Sur, 1984), **Adrian Laugsch** (Colonia, Alemania, 1997), **Chanhee Lim** (Daejeon, Corea do Sur, 1985) e **Iván Ferrer-Orozco** (Cidade de México, 1976) para reflexionar acerca da vida actual e as importantes transformacións nas prácticas políticas, económicas e sociais ás que acontecementos como a Covid-19 e o cambio climático obrigan despois de 300 anos de civilización mecanizada, capitalismo, imperialismo e globalización. Completa o programa o recente traballo de Macarena Rodmanich (Santiago de Chile, 1981) **Desertos**. Cecabes precisemos dunha comprensión bergsoniana do tempo para acometer desafíos que nos amosen, como en longas exposicións fotográficas, novas dimensións do real, aperturas da percepción consciente previamente inaccesibles.

E propostas de arte sonoro, concertos didácticos, sesións abertas de ensaio e moitas cousas máis...

RELACIÓN DE CONCERTOS

Entrada libre previa inscrición telemática até completar aforamento

sábado 16, 17h | IGREXA CONVENTUAL DE SAN FRANCISCO, Pontevedra

TRES VOCES UMS'N JIP

martes 19, 20h | EDIFICIO CASTELAO DO MUSEO DE PONTEVEDRA, Pontevedra

NOEUD-COL GABBEH

domingo 24, 19h | AUDITORIO DA XUNTA DE GALICIA EN CAMPOLONGO, Pontevedra

NUBES E NÓMADAS

martes 26, 20h | ESPACIO DE ARTE SVT, Vigo

SLAPBACK

xoves 28, 20h | IGREXA CONVENTUAL DE SAN DOMINGOS, Tui

OFICIO DE ARMAS

venres 29, 20h | MARCO Vigo

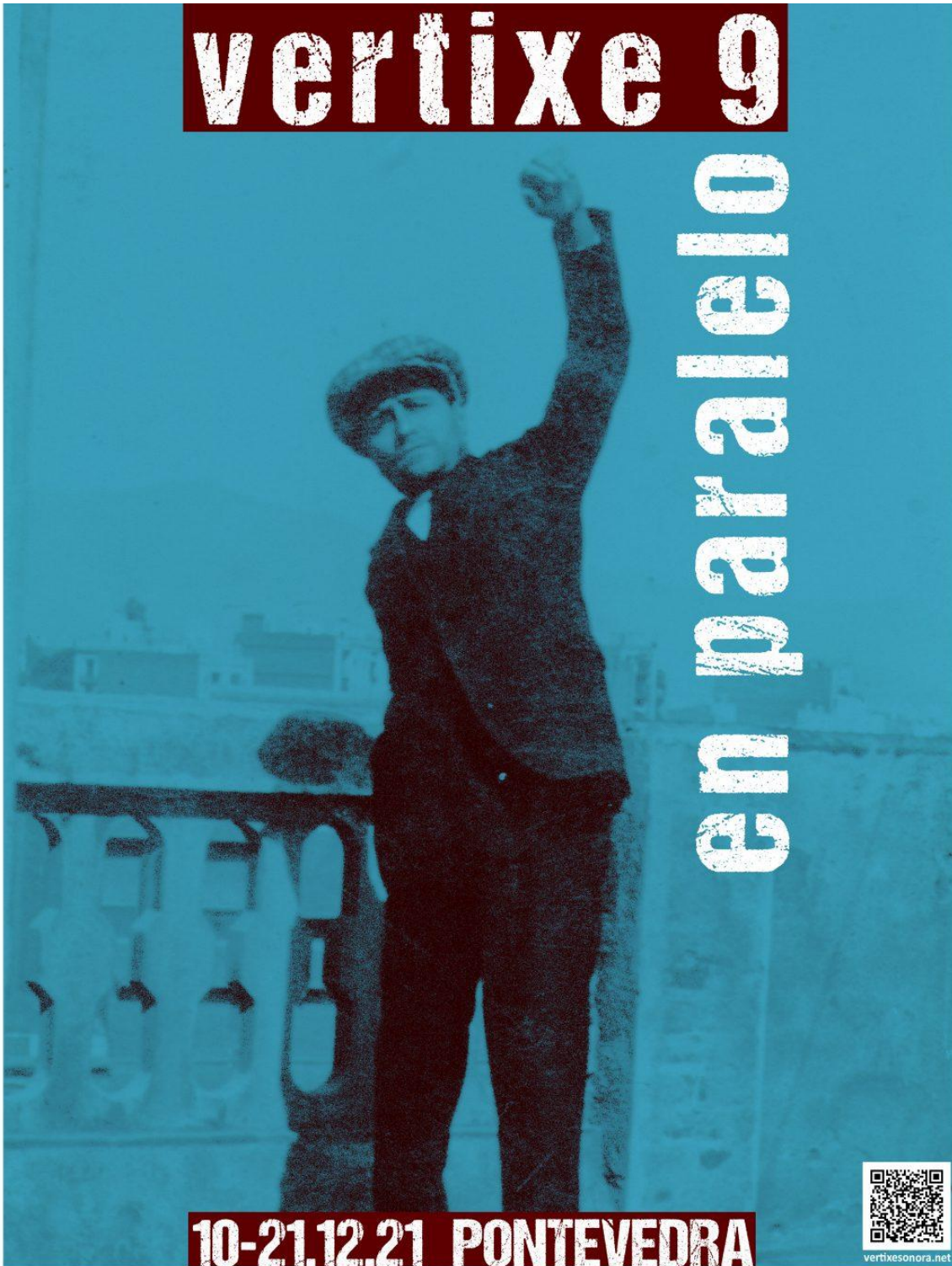
SAÍR[vir]

sábado 30, 20.45h | CONCATEDRAL DE SANTA MARÍA DE VIGO, Vigo

NOITES BRANCAS

domingo 31, 19h | AUDITORIO MARTÍN CÓDAX, Vigo

TEMPO EXPOSTO E...

vertixe 9

en paralelo

10-21.12.21 PONTEVEDRA

vertixesonora.net

PROMOVE:

vertixe 10 años sonora

ISCN - España

PATROCINA:

CONCELLO DE PONTEVEDRA

DEPUTACIÓN PONTEVEDRA

COLABORA:

Facultade de Belas Artes Universidade de Vigo

IONCE

NEMON N

vertixe 10 años sonora

Sociedad Internacional de Música Contemporánea

O programa de actividades deseñado para esta novena edición é o máis ambicioso dos organizados na serie histórica. Agrupado en catro bloques de contidos terá o seu recorrido ao longo do 2021 coa vontade de promocionar a programación de música contemporánea actualizada e na vangarda do coñecemento internacional de xeito continuado na provincia. Un aluvión de actividades para todos os públicos e artistas noveis que inclúe un curso de composición con paneis de lectura, ensaios abertos, encontros, conferencias e concertos, instalacións artísticas e accións sonoras, un programa de residencias artísticas, concertos ao ar libre así como actividades educativas ou programas de inclusión e promoción da diversidade.

vertixe 9 EN PARALELO

BLOQUE 1. **BARCELONA MODERN** 10.3-16.7 PONTEVEDRA

BLOQUE 2. **FUNDACIÓN LAXEIRO: RECORDOLETERLORINTOREL** 23.7-19.9 VIGO

BLOQUE 3. **RESIDENCIAS ARTÍSTICAS** 10-31.10 VIGO, TUI, PONTEVEDRA

BLOQUE 4. **EN PARALELO** 10-21.12.21 PONTEVEDRA

BLOQUE 1. BARCELONA MODERN

10.3-16.7 PONTEVEDRA

vertixe 9 desenvolverá en Pontevedra nun programa combinado de actividades presenciais e telemáticas a 7ª edición do **Curso Internacional de Composición Barcelona Modern** xunto a **Francesco Filidei, Oscar Bianchi** e o ensemble **Barcelona Modern**. Doce novas creacións e quince países participantes –Exipto, Singapur, Alemania, Estados Unidos, Taiwan, China, Colombia, Grecia, Suecia, Reino Unido, Italia, España, Arxentina, Portugal, Costa Rica– nesta celebración multicultural a prol da nova música.

No marco dun esixente programa de actividades que inclúe dous concertos, dous paneis de lectura e dous encontros cos compositores participantes, tutorizarase a escrita de **seis compositores noveis**.

Co asesoramento de dous grandes mestres da música italiana, **Francesco Filidei** e **Oscar Bianchi**, os novos autores están a crear sendas composicións para unha singular formación de **óboe, fagot, guitarra eléctrica e electrónica**. Ademais outros seis compositores foron tamén seleccionados para traballar cos integrantes de Vertixe Sonora. A oboísta Pilar Fontalba, o fagotista Jesús Coello, o guitarrista Rubén Barros e Ángel Faraldo no deseño sonoro e a electrónica acompañarán a todos o s participantes nesta edición. En total doce novas obras escritas para diferentes combinacións do conxunto seleccionado.

* 1º encontro: 10 a 12 de Marzo de 2021.

* 2º encontro: 27 a 29 de Maio de 2021.

* 3º encontro: 14 a 16 de Jullo de 2021.

*1º encontro – 10 a 12 de Marzo de 2021

1. CONCERTO. 12 de Marzo de 2021 ás 20.30h

ATENCIÓN Por mor da COVID-19 o participación de Vertixe Sonora adiarase ao **Domingo 21 Marzo ás 19:00h** e desenvolverase dende o **Conservatorio Profesional de Música de Lugo**.

MEMORIAS PERDIDAS

Fernando Garnero (Arxentina, 1976) *Contracolpo* (2020) saxofón, percusión e dispositivo electroacústico

Joao Quinteiro (Portugal, 1984) *Canção I – “I Ascolta”* (2020) saxofón e percusión

Mauricio Pauly (Costa Rica, 1976) *The Threshing floor* (2015) dúo amplificado (saxofón e percusión), electrónica en vivo e cinta

Pedro García Velasquez (Colombia, 1984) *Memoria perdida** (2021) clarinete, saxofón, viola, baixo eléctrico, percusión e electrónica

*Estrea absoluta. Encomenda de Vertixe Sonora

VERTIXE SONORA Jorge López *clarinete* | Pablo Coello *saxofón* | Aglaya González *viola* | Guilherme Lapa *baixo eléctrico* | Diego Ventoso *percusión* | Iván Ferrer *medios electrónicos*

* 2º encontro – 27 a 29 de Maio de 2021.

1. PANEL DE LECTURA 28 de Maio 17-20h

17h **Amir Khalaf** (Cairo, Egipto) *Nova obra* óboe fagot, guitarra eléctrica

18h **Andreas Bäulm** (Alemania) *Nova obra* fagot, guitarra eléctrica

19h **Lee Hui Yi Joyce** (Singapur) *Nova obra* óboe, guitarra eléctrica

VERTIXE SONORA Pilar Fontalba *óboe* | Jesús Coello *fagote* | Rubén Barros *guitarra eléctrica* | Ángel Faraldo *electrónica*

2. ENSAIOS 29 de Maio mañá 10-14h – tarde 16-20h

Profesor: Francesco Filidei

10.00h **Tsu Yao Yang** (Taiwan) *Nova obra* óboe, amplificación

11.00h **Chun Ting Pang** (Hong Kong, China, 1983) *Nova obra* óboe, fagot, guitarra eléctrica, electrónica

12.00h **José Luis Perdigón** (Santa Cruz de la Palma, España, 1990) *Nova obra* óboe, fagot, guitarra eléctrica, electrónica

Profesor: Oscar Bianchi

15.30h **Alfred Jimenez** (Suecia, 1988) *Nova obra* fagot, guitarra eléctrica, electrónica

16.30h **Fredy Vallejos** (Colombia, 1978) *Nova obra* óboe, guitarra eléctrica, electrónica

17.30h **Kostas Zisimopoulos** (Grecia, 1994) *Nova obra* fagot, electrónica

VERTIXE SONORA Pilar Fontalba *óboe* | Jesús Coello *fagote* | Rubén Barros *guitarra eléctrica* | Ángel Faraldo *electrónica*

* 3º encontro – 14 a 16 de Xullo de 2021.

1. PANEL DE LECTURA 14 de Xullo 17-20h

17h **Bryndan Moondy** (Santa Cruz, Estados Unidos) *Nova obra* óboe

18h **Thomas Metcalf** (Oxford, Reino Unido, 1996) *Nova obra* óboe + Electric Guitar

19h **Riccardo Perugini** (Montepulciano, Italia, 1996) *Nova obra* óboe, fagot, guitarra eléctrica

VERTIXE SONORA Pilar Fontalba *óboe* | Jesús Coello *fagote* | Rubén Barros *guitarra eléctrica* | Ángel Faraldo *electrónica*

2. ENSAIOS 15 de Xullo mañá 10-14h – tarde 16-20h

Profesor: Francesco Filidei

10.00h **Tsu Yao Yang** (Taiwan) *Nova obra* óboe, amplificación

11.00h **Chun Ting Pang** (Hong Kong, China, 1983) *Nova obra* óboe, fagot, guitarra eléctrica, electrónica

12.00h **José Luis Perdigón** (Santa Cruz de la Palma, España, 1990) *Nova obra* óboe, fagot, guitarra eléctrica, electrónica

Profesor: Oscar Bianchi

15.30h **Alfred Jimenez** (Suecia, 1988) *Nova obra* fagot, guitarra eléctrica, electrónica

16.30h **Fredy Vallejos** (Colombia, 1978) *Nova obra* óboe, guitarra eléctrica, electrónica

17.30h **Kostas Zisimopoulos** (Grecia, 1994) *Nova obra* fagot, electrónica

VERTIXE SONORA Pilar Fontalba *óboe* | Jesús Coello *fagote* | Rubén Barros *guitarra eléctrica* | Ángel Faraldo *electrónica*

3. CONCERTO FINAL 16 de Xullo 20.30h

Programa de concerto

Tsu Yao Yang (Taiwan) *Nova obra* óboe, amplificación

Chun Ting Pang (Hong Kong, China, 1983) *Nova obra* óboe, fagot, guitarra eléctrica, electrónica

José Luis Perdigón (Santa Cruz de la Palma, España, 1990) *Nova obra* óboe, fagot, guitarra eléctrica, electrónica

Alfred Jimenez (Suecia, 1988) *Nova obra* fagot, guitarra eléctrica, electrónica

Fredy Vallejos (Colombia, 1978) *Nova obra* óboe, guitarra eléctrica, electrónica

Kostas Zisimopoulos (Grecia, 1994) *Nova obra* fagot, electrónica

VERTIXE SONORA Pilar Fontalba *óboe* | Jesús Coello *fagote* | Rubén Barros *guitarra eléctrica* | Ángel Faraldo *electrónica*

BLOQUE 2. RESIDENCIAS ARTÍSTICAS

19/10/2021 - 21/12/2021 VIGO, TUI, PONTEVEDRA

Conferencias, ensaios abertos, actividades diversas e encontros co público de diferentes idades dos artistas en residencia que nos acompañarán coa súa presenza nesta edición.

vertixe 9, coma centro de creación, conta cun programa de residencias internacionais de apoio a artistas e creadores dende o que se promove a produción de obras de nova creación de artistas locais e internacionais.

CALENDARIO DE ACTIVIDADES

luns 12 a mércores 14 de setembro, 10-14h e 16-18h | BBAA Pontevedra
CARTOGRAFÍAS SONORAS. Obradoiro con Carlos Sandoval

sábado 16, 12h | NEMONON Pontevedra
ISCM – Sociedade Internacional de Música Contemporánea
 Javier Hagen, Xacobe Gaspar, David Durán, Ramón Souto

martes 19 de outubro, 10-14h | Edificio Castelao do Museo, Pontevedra
Sylvain Marty (Francia), 10h
Liao Lin-Ni (Taiwan, 1977), 11h
Yulan Yu (Jiangmen, China, 1990), 12h
Alyssa Aska (Estados Unidos, 1985), 13h

sábado 23 de outubro, 11-13h | Conservatorio Superior de Música, Vigo
Carlos Sandoval (Cidade de México, México, 1956), 11h
Cong Wei (China, 1988), 12h

domingo 24, 12h | AUDITORIO DA XUNTA DE GALICIA EN CAMPOLONGO, Pontevedra
TEMPO MAREADO. Conversa aberta con Carlos Sandoval

xoves 28 de outubro, 11-16h | Igrexa de San Domingos, Tui
Alberto Carretero (Sevilla, España, 1985), 11h
Ramón Otero (Pontevedra, España, 1982), 12h
Miguel Azguime (Lisboa, Portugal, 1960), 15h

venres 29 de outubro 12-13h | Marco, Vigo
Yana Shliabanska (Kiev, Ucraína, 1994)

sábado 28 de outubro, 10-14h | Conservatorio Superior de Música de Vigo

Iván Ferrer-Orozco (Cidade de México, México, 1976), 10h

Chanhee Lim (Daejeon, Corea do Sur, 1985), 11h

Adrian Laugsch (Colonia, Alemaña, 1997), 12h

Ui-Kyung Lee (Seoul, Corea do Sur, 1984), 13h

BLOQUE 3. FUNDACIÓN LAXEIRO: RECORDOLETERLORINTOREL

NEG – Alejandra Pombo Su, Jorge Varela, Misha Bies Golas, Diego Vites

23/7/2021 - 19/9/2021 VIGO

Sorteando as xerarquizacións para as que fomos adestrados unha parte importante da nosa cultura está a traballar extradisciplinarmente. Liberarse dos corsés da propia disciplina é recoñecer límites e faltas e defender procesos de desaprendizaxe que permitan aprender algo novo. Vertixe Sonora convida con moita expectación á Nova Escultura Galega a desenvolver unha instalación sonora ideada especificamente para o espazo da Fundación Laxeiro a partir de textos e audios do propio Laxeiro coa urxencia imperiosa de combater esas forzas limitantes de decadencia disciplinaria. E no contexto do XXV aniversario do seu pasamento retoma unha colaboración coa Fundación Laxeiro cargada de futuro.

RECORDOLETERLORINTOREL

Co título RECORDOLETERLORINTOREL, Laxeiro escribe en 1978 un currículo para a súa exposición na Galería Torques de Santiago de Compostela que non deixa de ser, cos seus estraños lugares e nomes, unha crítica sarcástica ás institucións que conforman o círculo da arte. Anos despois podemos velo e escoitalo falando en “eslovaco” no programa Galicia sitio distinto dirixido por Antón Reixa e emitido pola TVG. Nese “eslovaco” que sacrificaba o plano semántico para explotar o nivel fónico de aparencia idiomática, resoábanos o poema de Lewis Carrol, Jabberwocky, a Jitanjáfora de Alfonso Reyes ou o Gígligo de Cortázar e, como non, eses idiomas como o Latín dos canteiros, o Barallete, ou o Trampitán de Xan da Coba Gómez. Precisamente lembrabamos a este último ao visitar a exposición de Raymond Roussel en Serralves, hai xa dez anos, e situalo como un precedente grotesco do surrealismo.

Ao disfrazar as palabras e recubrilas dunha aparencia sonora estraña, Laxeiro disfrazábase, un ser outro, coma nos seus cadros carnavalescos ou coma na imaxe na que aparece como escultor, con mono e pico, aparentando esculpir unha pedra. Imaxes de entroido, nas que a tradición se aparta para que calquera cousa nos axude a transformarnos por un momento: dende a bolsa do supermercado, até a caixa de cartón, dende o mono de mecánico á sulfatadora.

Se monxa, repetida unha morea de veces muda en xamón, en que se converte un currículo despois de repetilo un cento?

Con esta exposición, a Fundación Laxeiro quere conmemorar o XXV aniversario do pasamento de Laxeiro incidindo nunha das constantes da súa figura, como foi a defensa radical da súa

independencia como artista e tamén, recordalo dunha forma que manteña viva a súa memoria, isto é, convidando a artistas do momento a reflexionar sobre a súa figura.

NEG (NOVA ESCULTURA GALEGA)

Colectivo formado por Misha Bies Golas (Lalín, 1977), Alejandra Pombo Su (Santiago de Compostela, 1979), Jorge Varela (Allariz, 1971) e Diego Vites (O Grove, 1986) no ano 2018. A súa práctica artística remite á tradición artesanal galega, como tamén aos conceptualismos dos países do Leste europeo dos anos 70. Realizaron una extensa compilación e intercambio de documentos e arquivos, así como viaxes de estudo a varios países de Europa, publicando “Cadernos da NEG”. A súa presentación pública coma colectivo aconteceu no CIAJG (Centro Internacional das Artes José de Guimarães), no contexto da exposición “Complexo Colosso”.

COLABORACIÓN ENTRE A FUNDACIÓN LAXEIRO E VERTIXE SONORA

A relación da Fundación Laxeiro coa arte sonora e a música contemporánea, como parte da súa liña de apoio á nova creación, comezou en 2001 co *Festival Internacional de Música Contemporánea Enrique Macías* que a partir da súa III edición cambiou o nome por *Festival Internacional de Música Contemporánea Fundación Laxeiro*, e tamén con ciclos como o *Ciclo de Compositores do século XXI* e colaboracións puntuais con Vertixe Sonora. Con *Recordoleterlorintorel*, unha intervención na que o son é un dos elementos principais, a Fundación Laxeiro recupera esta liña de traballo e quere facelo ademais, con vocación de continuidade, contando co colectivo *Vertixe Sonora* que nos últimos anos son unha referencia imprescindible na difusión da música contemporánea ao máis alto nivel.

BLOQUE 4. EN PARALELO

10-21.12.21 PONTEVEDRA

PRESENTACIÓN DO PROGRAMA

A finais de setembro a prensa local facíase eco dunha medida cun tremendo impacto en termos simbólicos: Pontevedra pechaba ao tráfico varias rúas da cidade para expandir os patios de colexio. Liberadas de valados as zonas de recreo afirmaban o dereito á cidade, a un lugar de encontro onde proxectar ilusións, enlazar os fíos da urdidura social, establecer colaboracións e complicidades, conflitar problemáticas, reforzar convivencias e alteridades.

Coa mesma vocación de liberar a música dos espazos de escoita convencionais, en **Vertixe 9 EN PARALELO**, presentamos unha serie de intervencións, obradoiros, conferencias e concertos que ocupan o espazo público, se integran nos centros de ensino ou poñen en vibración a diferentes colectivos da cidade habitualmente desatendidos. Ondeando a premisa da participación, a marea de sonoridades diversas contribúe a xerar unha identidade cultural de prestixio con vocación universalista; situando a cohesión social, a visibilización e a valorización da sensibilidade no corazón do sistema arterial da cidade; coroando máis de vinte anos dun modelo que xa é referente internacional pola súa selección de prioridades.

Arte híbrido e participativo para pechar o **Vertixe 9**. Celebrando o espazo urbano e natural e desprazando o aceno cara aos procesos que xeran unha obra. Na procura de novos camiños que

conxugan a escoita do azar e o pensamento musical estruturado a linguaxe muta e a sociedade sofre unha transformación e abandoa categorías vellas. Mestura da memoria sonora cotiá e das imaxinacións de creadores e creadoras, a música sae dos auditorios na expresión dun cambio de mentalidade.

Comezamos o **venres 10 de decembro** con moita auga. Como a que evoca **N3rvdr** no seu **Arte da fuga**, instalación artística que conecta sons ruidosos da natureza ou da vida cotidiana. Fugas de auga, cámaras de televixianza, vídeos ASMR, e a obra de Bach nun proxecto de innovación educativa «xunto a» e «en colaboración con» estudantes inconformes que son «encauzados» por un sistema que ordena as súas existencias. Estará activo no **IES TORRENTE BALLESTER** ata o 20 de decembro.

Continuamos ao día seguinte, **sábado 11, na FACULDADE DE BELAS ARTES** con Tatiana Gerasimenok, artista bielorrusa residente en Alemaña que combina música, performance e audiovisuais. Entre as 10 e as 13h, os participantes desenvolverán accións que serán rexistradas en video e audio para construír a súa derradeira obra **20.36 ozt**. Completaremos este obradoiro cun achegamento á súa obra, ao seu pensamento e ao concepto das videopartituras.

Tamén inundada de auga estará a **FACULDADE DE BELAS ARTES**: Henrique Fernandes e Jorge Quintela de Sonoscopia presentarán **Aquática** o **luns 13 de marzo as 20h**. Unha instalación interactiva que poderá visitarse **ata o luns 20 de decembro**. En **Aquática** captúrase o son e proxéctase a luz desde e sobre un conxunto de líquidos e elementos electromecánicos, como bombas de aire e dispositivos de indución e transmisión sonora. Forma parte dunha extensa investigación sobre procesos nos que intervén o auga no que levan inmersos os derradeiros anos: *Sub Lumia*, (2018), *Desvio* (2020/21), *Éter*, (2021), *Liquid Estesia* (2021).

“Lugar como música e música como lugar. Un ideal sonoro no que converxen xeografía e xeometría sonora. Unha música da imaxe, da sonoridade singular, que enche o tempo e o espazo coa presenza vívida e física dun lugar”. Verbas de Luther Adams autor de **UN RUÍDO ESTRANO E SAGRADO**, un espectáculo para catro percusionistas o **domingo 19 a partires das 11h na ILLA DAS ESCULTURAS**. Propón unha achega matemática aos sons "ruidosos" da natureza: ondas e fervezas do océano, ventos de tormenta e tronos, glaciares que chocan contra o mar..., voces elementais que resoan tan profundamente na mente e no espírito humanos. Simetrías fractais –Pó de Cantor, xuntas de Sierpinski, Esponxa de Menger– para explicar o caos e a irregularidade do mundo.

Ao día seguinte, **luns 20, ás 20h** en **NEMONON** un proxecto multidisciplinar onde imaxe, texto e corpo procuran os límites do discurso: nomear o innomeable, plasmar o que non ten e deformar o establecido. Os madrileños **DEOVERTURE** combinan presenza, poesía e música electrónica e se preguntan se é posible baleirar un texto. Previamente ás 12h na Facultade de Belas Artes, Jose Pablo Polo presentará **CORPOS RE-SOANTES** unha conferencia sobor do espazo sonoro que xeramos e habitamos: re reelaborando a máxima de Descartes *Somnum ergo sum*, en definitiva, *Soo logo son, somos porque soamos*.

E finalizaremos con Buzz que presenta en colaboración co **CENTRO DE RECURSOS EDUCATIVOS DA ONCE** en Pontevedra o proxecto experimental **DIÁLOGO INTERIOR** para 20 persoas cegas e dispositivos electrónicos. Será o **martes 21 ás 20.15 na Igrexa Conventual de San Francisco**.

Previamente no obradoiro do mesmo título achegaranse ao funcionamento do artellos especialmente deseñados para esta proposta. Unha conversa íntima e existencial por medio dun dispositivo electrónico que a modo de liña braille traduce a escritura en son. A través de preguntas sobre cuestións fundamentais e a descrición de experiencias significadas da existencia, os participantes irán fiando unha urda sonora que transforma en audible o pensamento.

RELACIÓN DE ACTIVIDADES

venres 10.12, 12h | IES TORRENTE BALLESTER

PRESENTACIÓN DO CICLO DE ACTIVIDADES E CONCERTOS

venres 10.12, 12h | IES TORRENTE BALLESTER

ARTE DA FUGA *Instalación interactiva.*

Horario de visita 10-21.12, 9-21h

sábado 11.12, 10-13h | FACULDADE DE BELAS ARTES

20.36 ozt *Obradoiro con Tatiana Gerasimenok*

luns 13.12, 20h | FACULDADE DE BELAS ARTES

AQUÁTICA - PRESENTACIÓN Henrique Fernandes, Jorge Quintela. *Conferencia*

luns 13.-21.12, 20h | FACULDADE DE BELAS ARTES

AQUÁTICA Henrique Fernandes, Jorge Quintela. *Instalación interactiva.*

Horario de visita 13-20.12, 9-21h

domingo 18-19.12, 10-14h /16-20h | CENTRO DE RECURSOS EDUCATIVOS DA ONCE

DIÁLOGO INTERIOR para persoas cegas e dispositivos electrónicos. *Obradoiro*

domingo 19.12, 11-13.10h | ILLA DAS ESCULTURAS

UN RUÍDO ESTRANO E SAGRADO Concerto ao ar libre

11h ...po dentro do pó..., para 2 caixas e 2 tambores

11.20h ondas solitarias que rachan o tempo (tras James Tenney) para 4 tam-tams. 11.40 velocidades que se cruzan no espazo de fases (tras Conlon Nancarrow e Peter Garland) para 6 tam-tams e 4 bombos

12.00h celosías de iteración triádica (a Edgard Varése e Alvin Lucier) para 4 sirenas 12.20h clusters nunha trama cuadrilateral (para Morton Feldman) para 4 marimbas, 4 vibráfonos e 4 campanólogos.

12.40h ...e o po rubindo... para 2 caixas e 2 tambores.

luns 20.12, 12h | FACULDADE DE BELAS ARTES

CORPOS RE-SOANTES Jose Pablo Polo. *Conferencia*

luns 20.12, 20h | NEMONON

DEOVERTURE *Concerto*

martes 21.12, 19h | IGREXA CONVENTUAL DE SAN FRANCISCO

DIÁLOGO INTERIOR para persoas cegas e dispositivos electrónicos. *Concerto*

DESCRIPCIÓN DAS ACTIVIDADES

venres 10.12, 10h | IES TORRENTE BALLESTER

ARTE DA FUGA *instalación interactiva*

Sócrates inaugura unha arte peculiar. Arte entendida a través dunha imaxe de forte densidade semántica: a da fuga".

Malena Lasala *Sócrates e a arte da fuga*

"Por iso a entrada en escena dos que chegan" fuxindo "ten o seu significado oculto. Ao ler esta indicación, entra en xogo a esperanza dun lugar, unha luz ou un farol no que o noso voo pola vida tamén está a salvo de observadores estraños".

Walter Benjamin *Enderezo único*

"De aquí hai que fuxir irmán, hai que fuxir, hai que fuxir", e repíteo unha e outra vez na miña cabeza nauseabunda".

João S. *O horizonte é o meu fin*

Cando hai sospeita de que se produce unha fuga nun sistema de condución de auga, utilízanse procesos de escoita técnica máis ou menos sofisticados para localizar o lugar exacto onde se produce. O fluxo e refluxo da auga (canalizada ou na beira do mar), a sensación de que algo está a fluír... *arte da fuga* consiste en dous ou máis dispositivos instalados en diferentes zonas dun edificio que, ao detectar unha presenza, se activan automática e independentemente, provocando sons derivados de procesos de fluxo (sólido ou líquido).

O título, alusivo á coñecida obra de Bach —catorce fugas e catro canons desenvolvidos a partires dun mesmo tema—, conecta co arquetipo da fuga e da persecución. Unha utopía (?) recorrente. E máis entre o alumnado dun centro de estudos (*Os 400 golpes*). Porque a instalación desenvólvese no marco dun proxecto de innovación educativa "xunto" e "en colaboración con" estudantes descontentos que son "canalizados" por un sistema que organiza as súas existenciais.

Os dispositivos sitúanse en zonas afastadas do mesmo edificio. E a partir de aí, os fluxos sonoros ocupan o espazo e poden escoitarse de forma sincronizada ou non. Simultaneamente, o proceso de "fuxida" estase a retransmitir en tempo real nunha perspectiva que ofrece unha visión "desde dentro" imposible na realidade física. Unha persecución en "tempo real" que fai referencia aos sistemas de televixiancia (e que podería lembrar a certos videos de estimulación auditiva ASMR, Resposta Meridiana Sensorial Autónoma).

Como non é posible captar todas as dimensións sincronicamente, as fugas de son ou imaxe sempre se deslizan na nosa percepción: na realidade física ou virtual algo se nos escapa.

Nrvdr está formado por Ramón Souto, Ignacio Barcia e Juan Carlos Charro —compositor, artista plástico e enxeñeiro industrial respectivamente— que, integrados no colectivo Vertixe Sonora, levan anos colaborando en obras de carácter sonoro e participativo.

sábado 11.12, 11-13h | FACULTADE DE BELAS ARTES

20.36 ozt obradoiro

Tatiana Gerasimenok (1992) é unha artista multidisciplinar e investigadora bielorrusa afincada en Alemaña. Os seus traballos hibridan diferentes formas artísticas transmediais, nomeadamente a música, a instalación, a performance, o vídeo e o teatro musical, combinando nas súas obras arte e tecnoloxía nun todo inseparable.

Neste obradoiro coñeceremos algúns traballos da artista e, posteriormente, as persoas participantes interpretaremos diferentes videopartituras que forman parte da derradeira obra inédita de Tatiana Gerasimenok "20.36 ozt" que actualmente está a desenvolver con Vertixe Sonora.

Tatiana Gerasimenok naceu en Bielorrusia e estudou composición no Conservatorio Tchaikovsky de Moscova. Foi seleccionada compositora para residencia e bolsa na Kulturstiftung Schloss Wiepersdorf (Alemaña, 2020), Künstlerhaus Salzwedel (Alemaña, 2020), Residencia da Creación Pirineos-Mediterráneo (España, 2020), Künstlerdorf Schöppingen (Alemaña, 2020, 2019). Os seus traballos foron estreados no festival MATA de Nova York (EE.UU., 2019), Internationale Ferienkurse für Neue Musik (Alemaña, 2018). Seleccionada compositora para Académie Voix Nouvelles (Francia, 2017), Akademie Schloss Solitude de Stuttgart (Alemaña, 2017), EBMF International Summer Academy for Young Composers en Nova York (EE.UU., 2017), Sixth International Young Composers Academy en Cidade Tchaikovsky (Rusia, 2015, 2016). Os seus traballos foron presentados na radio Pulsar CISM de Montreal (Canadá, 2018), exposición de partituras gráficas "Sound Graphics" na Biblioteca Nacional de Rusia en San Petersburgo (Rusia, 2018), etc.

Esta actividade está dirixida a estudantes da Facultade de Belas Artes e, en xeral, a calquera persoa interesada.

luns 13.12, 20h | FACULTADE DE BELAS ARTES

AQUÁTICA - PRESENTACIÓN Henrique Fernandes, Jorge Quintela. Conferencia

No contexto de presentación da instalación *Aquática* conversaremos con Henrique Fernandes e Jorge Quintela desta peza e arredor dos procesos de creación e funcionamento así como do histórico de proxectos de Sonoscopia, colectivo de artistas radicado na cidade de Porto; Portugal, adicado á creación, promoción e difusión da "Música Experimental".

luns 13 - martes 21.12, 20h | FACULTADE DE BELAS ARTES

AQUÁTICA Henrique Fernandes, Jorge Quintela. Instalación interactiva. Horario de visita 10-19.12, 9-21h

Aquática é un dispositivo de instalación/control de son e xeración automática dun conxunto de obxectos sonoros/dispositivos visuais, distribuídos polo espazo de intervención.

Os obxectos que o integran empregan a captura de son e a proxección de luz desde e sobre un conxunto de líquidos, así como diversos elementos electromecánicos, como bombas de aire e dispositivos de indución e transmisión de son.

Aquática, forma parte dun conxunto de pezas/ instalacións sonoras desenvolvidas arredor de "Agua" das que destacamos: (Sub Lumia, 2018), (Desvio, 2020/21), (Éter, 2021), (Liquid Estesia, 2021),...

SONOSCOPIA

Asociación para a creación, produción e promoción de proxectos artísticos e educativos, centrada nas áreas da música experimental, a investigación sonora e as súas interseccións transdisciplinares. Desde a súa creación en 2011, produciu máis de 600 eventos, creacións artísticas, actividades educativas e publicacións. Estivo presente en preto de 20 países europeos, así como en xeografías tan afastadas como Estados Unidos, Líbano, Xapón, Tunisia ou os Emiratos Árabes Unidos. Entre as súas creacións destacan os proxectos Phonambient, INsono, Phobos - Disfunctional Robotic Orchestra e Phonopticon. En Portugal, Soncopia é socio de entidades como Fábrica das Artes/CCB, Teatro Nacional São João, Fundação de Serralves, Cine-Teatro Louletano, GNRation e Teatro de Ferro. Tamén conta cun espazo situado no Porto, con pequenos estudos equipados e preparados para a concepción e produción de traballos creativos e científicos, residencias e presentacións informais, tendo acollido a centos de artistas de todo o mundo. A sonoscopia é unha estrutura apoiada pola República Portuguesa - Cultura/Dirección Xeral das Artes.

sonoscopy@gmail.com

www.sonoscopy.pt

www.facebook.com/soncopia.associacao

www.sonoscopy.bandcamp.com

www.vimeo.com/sonoscopy

www.youtube.com/user/sonoscopy

18-19.12, 10-14h /16-20h |CENTRO DE RECURSOS EDUCATIVOS DA ONCE

DIÁLOGO INTERIOR para 20 personas cegas e dispositivos electrónicos obradoiro

Obradoiro para persoas cegas que participarán no desenvolvemento do proxecto. A través desta iniciativa poderán expresar as súas inquietudes musicais dun xeito sinxelo e autónomo.

domingo 19.12, 11-12.40h | ILLA DAS ESCULTURAS

UN RUIDO ESTRANO E SAGRADO concerto ao ar libre

11h **...po dentro do pó...**, para 2 caixas e 2 tambores

11.20h **ondas solitarias que rachan o tempo** (tras James Tenney) para 4 tam-tams. 11.40h **velocidades que se cruzan no espazo de fases** (tras Conlon Nancarrow e Peter Garland) para 6 tam-tams e 4 bombos

12.00h **celosías de iteración triádica** (a Edgard Varése e Alvin Lucier) para 4 sirenas 12.20h **clusters nunha trama cuadrilateral** (para Morton Feldman) para 4 marimbas, 4 vibráfonos e 4 campanólogos.

12.40h **...e o po rubindo...** para 2 caixas e 2 tambores.

O ruído -son complexo e aperiódico- tócanos e móvenos de xeitos profundos e misteriosos. Un ruído estrano e sagrado é unha celebración do ruído como metáfora dos fenómenos turbulentos do mundo que nos rodea, e unha porta de entrada á experiencia extática. Baseada na violencia elemental da natureza e nas formas autosemellantes dos fractais lineais, esta música é unha converxencia da xeografía sonora e a xeometría sonora.

Cada peza do ciclo concíbese como o seu propio mundo sonoro distinto e separado, evocando a

inmediatez e presenza dun lugar. Estas paisaxes sonoras están inspiradas e dedicadas a compositores que exploraron novos e estraños mundos sonoros.

...po dentro do pó..., para 2 caixas e 2 tambores, equivalente sonoro da fractal Pó de Cantor –modelo fractal do comportamento do ruído eléctrico–

ondas solitarias que rachan o tempo (tras James Tenney) para 4 tam-tams. Ondas de intensidade con períodos variados vanse xuntando gradualmente formando un enorme tsunami sonoro.

velocidades que se cruzan no espazo de fases (despois de Conlon Nancarrow e Peter Garland) –para 6 tam-toms e 4 bombos– é un canon de ondas continuas de aceleración e ritardando, modelados a partires do “Canon X” de Nancarrow e a “Meditación sobre o trono” de Garland.

celosías de iteración triádica (a Edgard Varése e Alvin Lucier) –para catro sirenas– que atravesan un campo en expansión de deslizamentos (glissandi) ascendente e descendente. A peza está modelada a partires de xuntas de Sierpinski: como unha torre Eiffel de pirámides telescópicas reiteradas.

clusters nunha trama cuadrilateral (para Morton Feldman) para catro marimbas, catro vibráfonos e catro campanólogos. É unha sonda da Esponxa de Menger: un cuadrilátero enigmático cunha superficie infinita e un volume cero.

...e o po rubindo... para 2 caixas e 2 tambores. Do silencio xorden puntos de po que se converten en en ruído implacable e reiterado.

UN RUIDO ESTRANO E SAGRADO

"Nada esencial ocorre na ausencia do ruído... na maioría das culturas, o tema do ruído está na orixe da idea relixiosa... A música, pois, constitúe unha comunicación con este ruído primordial e ameazante –a oración."

Jacques Attali

Xeografía sónica

A miña música estivo baseada durante longo tempo nas paisaxes físicas, culturais e espirituais do Norte e nun ideal de xeografía sonora: lugar como música e música como lugar. Máis recentemente, comecei a explorar novos aspectos das relacións entre música e lugar, nunha converxencia da xeografía sonora coa xeometría sonora. Moitas veces pensamos na música como unha especie de linguaxe, que por suposto ben o pode ser. Pero máis que unha música do discurso, a miña é unha música da imaxe. Así a miña preocupación primordial non son as "ideas" musicais e a retórica da composición, senón a sonoridade singular, ese son que non representa outra cousa que a si mesmo, enchendo o tempo e o espazo coa presenza vívida e física dun lugar.

Violencia purificadora

Dende hai moitos anos escoito con atención os sons do mundo natural ao obxecto de tentar reproducilos na miña música. Nun principio atraíanme o canto dos paxaros e outras dimensións “poéticas” da paisaxe sonora. Pero aos poucos comezaron a atraerme os sons “ruidosos” da natureza: ondas e ferverzas do océano, ventos de tormenta e tronos, glaciares que chocan contra o mar..., esas voces elementais que resoan tan profundamente na mente e no espírito humanos.

Fai algún tempo, durante unha época de crise persoal, acampeei só a principios da primavera ás beiras do río Yukón, para escoitar os sons do grande río liberándose da quietude xeada do inverno. Os delicados tons de cristal do xeo das velas arremuiñándose, os intrincados arpexos de auga derretida goteando e o ominoso retumbar e moer dos icebergs acadou no máis fondo de min profundas resonancias. Inmerso nestes sons e na presenza arrebatadora desa violencia elemental, as miñas preocupacións persoais comezaron a parecer pequenas e intrascendentes.

As forzas increíbles e indiferentes da natureza son recordatorios duros da insignificancia dos nosos dramas e paixóns persoais. Ofrécennos a tranquilidade innegable de que sexa cal sexa o que poidamos facernos tanto a nós mesmos coma uns aos outros, hai no mundo procesos en funcionamento moito máis grandes, máis antigos e complexos do que poidamos entender. De pé á beira dun grande río rompéndose, ou preto dun glaciar de marea mentres unha enorme parede de xeo estala no mar, afrontámonos á violencia esmagadora da natureza... unha violencia ao mesmo tempo aterradora e reconfortante, transpersoal e purificadora.

O lugar onde vas a escoitar

"O tema da creación é o caos".

Barnett Newman

A miña crecente fascinación pola violencia da natureza levoume a un estudo rudimentario da teoría do caos, a xeometría fractal e a ciencia da complexidade: intentos recentes da ciencia occidental de describir a riqueza dos patróns do mundo. Mentres contemplaba a estraña beleza das formas e dos procesos fractais, espertou a miña curiosidade de compositor. Con toda naturalidade, pregunteime: como poderían soar estes fenómenos intrigantes?

A miña primeira exploración desta cuestión foi Un ruído estrano e sagrado, un longo ciclo de pezas para cuarteto de percusión, que combina a miña longa paixón polos sons e as imaxes do mundo natural cunha fascinación recentemente descuberta polas matemáticas dos sistemas dinámicos. Nesta música, tentei traducir algunhas das formas reiteradas e autosemellantes de fractais simples e lineais en son e tempo, na procura dos seus equivalentes audíbles.

A teoría do caos chega aos fins máis complexos desde o medio máis sinxelo. Na pintura, Mark Rothko falou dunha aspiración semellante á "expresión simple do pensamento complexo". Con ese espírito, comecei a miña investigación dos fractais como a música das formas máis sinxela: os así chamados fractais “clásicos”, creados por procesos lineais e iterativos. Comparados coas alucinantes complexidades das formas xeradas polos Conxuntos de Julia e Mandelbrot, estes fractais son relativamente sinxelos. Aínda así, ofrecen enigmas intrigantes e metáforas ricas.

Quería ter unha idea "práctica" do comportamento destas formas e procesos, polo que, en lugar de depender dun ordenador para a composición ou a xeración de sons, compuxen partituras en notación convencional, para ser interpretadas por intérpretes humanos con instrumentos acústicos. Quería saborear a aprendizaxe, sopesando toda a resonancia dos principios fundamentais inherentes a estes fractais máis sinxelos, antes de pasar a un territorio máis complexo.

Simetrías inevitables

A forma é espazo idealizado. O son é tempo audible. A forma define un contexto. O son encarna a presenza do momento. Como en boa parte da miña música, as estruturas musicais de *Un ruido estrano e sagrado* son grandes, sinxelas e simétricas. A simetría xeral contribúe a que me liberare das convencións de composición por relación.

A simetría é previsible: un é igual a un. Neutraliza as preguntas sobre cara a onde "vai" unha peza ou que pasará a continuación. Se o seguinte son é inevitable, entón é libre de defenderse só por si mesmo. Sen as expectativas do desenvolvemento narrativo ou "o elemento sorpresa", tanto o compositor como o oínte son libres simplemente para escoitar a música.

Compoñer dentro de formas e procesos audibles, como dixo unha vez de forma sucinta James Tenney: "O compositor non está ao tanto de nada".

Aínda que me sinto libre de romper a simetría en calquera momento, intento facelo principalmente en resposta ás características físicas dos instrumentos, ou ás realidades prácticas de interpretación e notación, máis que ás miñas propias ideas do que debería suceder despois. Morton Feldman fíxoo cun toque exquisito. Chamou ás súas formas "simetría paralizada". (De feito, ese é o título dunha das súas obras posteriores.) Creo que era isto o que quería dicir Barnett Newman cando falaba de "reventar a xeometría" nas súas pinturas.

Quero que a miña música teña un rigor formal e un impacto visceral. A través da disciplina dunha simetría formal simple e global, espero ir máis aló da autoexpresión e dos límites da miña propia imaxinación, a unha conciencia máis profunda do propio son. De cando en vez, síntome obrigado a romper a forma, para transcendela. Pero tanto como ouvínte como compositor, estou moi profundamente emocionado cando a música ten pouco ou nada que ver coa expresión persoal.

Máis aló da expresión

En *Un ruido estrano e sagrado*, o meu interese non estaba en enviar mensaxes, senón en recibilas. Isto non é a música como comunicación, senón a música como comunión.

Ás veces, durante os sete anos nos que traballei neste ciclo, preguntábame se isto era música. A súa dinámica varía dende o limiar da audibilidade ata o limiar da dor. Abarca timbres inquietantes e practicamente todo o espectro audible do son. Os seus campos de son densos e case estáticos parecen invitar ao aburrimiento. Pero a miña pedra de toque foi unha fe cada vez máis profunda no poder do ruído como vehículo de transformación e revelación.

En definitiva, considero as seis seccións de *Un ruido estrano e sagrado* non tanto como composicións

ou pezas musicais, senón como lugares... lugares para escoitar, lugares nos que experimentar o misterio elemental do ruído.

Gran parte desta música é forte. Zumba os tímpanos, fai sonar a caixa torácica e mergulla ao oínte nunha abrumadora presenza física do son. Parte desa presenza non está realmente escrita na páxina. Xorde espontaneamente no ar, a través da interacción dinámica de sons complexos e de alta enerxía (tambores atronadores, bruidos tam-tams, campás martelados, sirenas que lamentan) a acústica do espazo de actuación e a psicoacústica propia. audición.

Se Un ruído estrano e sagrado pide unha atención inusual do ouvinte, ponlles esixencias extraordinarias aos intérpretes, tanto a nivel musical como físico. Esixe unha intensidade inquebrantable de concentración, un atletismo sostido e vigoroso e, ás veces, a intensidade tranquila e a calma lenta do loga ou o Tai Chi. Aínda que unha representación desta música é visual e sonoramente dramática, non se trata tanto de teatro como de ritual: unha cerimonia na procura dunha experiencia compartida de transcendencia.

O estraño poder do ruído pode abrir portas ao extático. As tradicións musicais de todo o mundo exploraron este poder durante séculos. A miña experiencia máis poderosa disto foi a través das cerimonias de tambores, cantos e bailes durante toda a noite dos pobos esquimós Iñupiat e Yup'ik, cerimonias que alteran de xeito demostrable a conciencia dos oíntes e dos participantes, a través da reiteración rápida e insistente de sons acusticamente complexos.

Máis aló das habituais asociacións expresivas de sons "musicais", o ruído tócanos e conmóvenos de xeito profundo. A través do seu físico, o ruído chama a nosa atención e rompe as barreiras que construímos entre nós mesmos e a conciencia. Inmersos na presenza envolvente do ruído elemental, na plenitude do momento presente, só podemos comezar a escoitar, coa totalidade do eu, algo da totalidade inaudible do son.

luns 20.12, 12h | NEMONON

CORPOS RE-SOANTES JOSE PABLO POLO *conferencia*

O escritor e pensador Ramón Andrés afirma que "o que fala faino porque teme non ser visto" defendendo así un concepto do sonoro e da escoita baseados no ser e no estar. Un concepto que nos conduce a unha idea do existir a través do espazo sonoro que xeramos e habitamos: en definitiva, somos porque soamos. Entón: que espazo sonoro habita un corpo en movemento?, que espazo sonoro habita un corpo dende a quietude?, como conectar a enerxía respiratoria a partir do son?, como deixar de soar se existe a imposibilidade de pechar os ouvidos?, onde reside a emoción das pulsacións humanas tan básicas como o berro, o xadeo, as nosas pisadas, a nosa voz falada, a voz cantada?

A partir destas preguntas, o compositor e artista sonoro José Pablo Polo investiga e desenvolve un tipo de linguaxe sonora baseado no tratamento tecnolóxico dos corpos en movemento co que xera unha especie de espellos sonoros que cuestionan a nosa mirada e a nosa escoita.

luns 20.12, 20h | NEMONON

DEOVERTURE *concerto, poesía e música electrónica*

É posible baleirar un texto? Cando un texto deixa de ser texto para comezar a ser son, para comezar a ser lixeiro? Cando se perde o significado? Onde está a mensaxe? O texto atende só á palabra? A idea só atende á palabra? Podemos ver o ruído? Podemos borrar a emoción? Onde no son chegou a emoción? Hai un silencio para cada emoción? O texto segue despois do silencio? É posible escoitar a idea aínda que nunca se diga? Seremos quen de deixar soar a palabra? Que fala o ruído? Podemos borrar as ideas? Tachar os sons? Aínda estamos a tempo? Se non hai idea... é posible o erro?

Proxecto multidisciplinar onde a imaxe, o texto e o corpo se atopan para buscar os límites do discurso, nomear o innomeable, plasmar o que non ten e deformar o establecido. Queremos vivir no desastre, describir o caos, atravesar o erro e explorar os límites da linguaxe. Unha experiencia escénica na que o corpo, a voz e o son (ruído/música) mostran unha fala irracional; abren as portas do inconsciente, sementan o escenario de dúbidas, erros e elipses. Non é un concerto nin un recital poético. Ou si. Ou iso pensamos

martes 21.12, 20h | IGREXA CONVENTUAL DE SAN FRANCISCO

DIÁLOGO INTERIOR para 20 personas cegas e dispositivos electrónicos *concerto*

Conversa íntima a través dun dispositivo electrónico que a modo de liña braille traduce a escritura en son. 20 participantes cegos establecerán un diálogo existencial consigo mesmos. A través de preguntas sobre cuestións fundamentais e a descrición de experiencias significadas da existencia, os participantes irán fiando unha urda sonora que transforma a súa escrita braille en son a través dun instrumento especialmente deseñado para esta proposta.